

Mitigatie rugstreeppad te Limmen

Mitigatie rugstreeppad te Limmen

Auteur P.J.H. van der Linden

Opdrachtgever Gemeente Castricum
Projectnummer 13.061, versie 2
Ingen juni 2013

foto omslag de verdieping waar de rugstreeppad is aangetroffen

Els & Linde B.V.
Dr. A.R. Holplein 1
4031 MB Ingen
tel: 0344 - 642517
fax: 0344 - 600832
mob: 06 - 27564247
e-mail: vanderlinden@elsenlinde.nl

Inhoud

Inleiding	4
Beschrijving	5
Waarnemingen	7
Effecten	9
Mitigatie	10
Conclusie	13
Literatuur	14

Inleiding

De gemeente Castricum is bezig met de voorbereidingen voor de bouw van woningen en appartementen aan de Rijksweg 59-61 te Limmen. Het proces is gestart met het slopen van de toenmalige bebouwing in 2001. Na enige jaren voorbereiding is in 2009/2010 het terrein gesaneerd en is een bestemmingsplan opgesteld. Medio 2011 is het bestemmingsplan vastgesteld door de raad. Inmiddels is het plan onherroepelijk. Door allerlei oorzaken is eerst nu de mogelijkheid aanwezig tot het realiseren van het voornemen voor woningbouw aanwezig. Vanwege de markt zal het plan in minimaal twee fasen worden ontwikkeld. De start van de bouw is gepland voor 1 september 2013 en het bouwrijp maken wordt daarvoor uitgevoerd.

Voorafgaande aan de start is in het kader van de zorgplicht een quick scan ecologie uitgevoerd, daarbij is gebleken dat op het terrein de rugstreeppad aanwezig is. In de voorliggende nota worden de waarnemingen en inventarisatie beschreven en wordt een aanpak gepresenteerd dat rekening houdt met de aanwezigheid van de strikt beschermde rugstreeppad en de wens tot realisatie van de woningen. Realisatie van de plannen wordt ondersteund met het voornemen tot “tijdelijke natuur” binnen de bebouwde kom van Limmen.

Globale ligging van het plangebied middenin de bebouwde kom van Limmen.

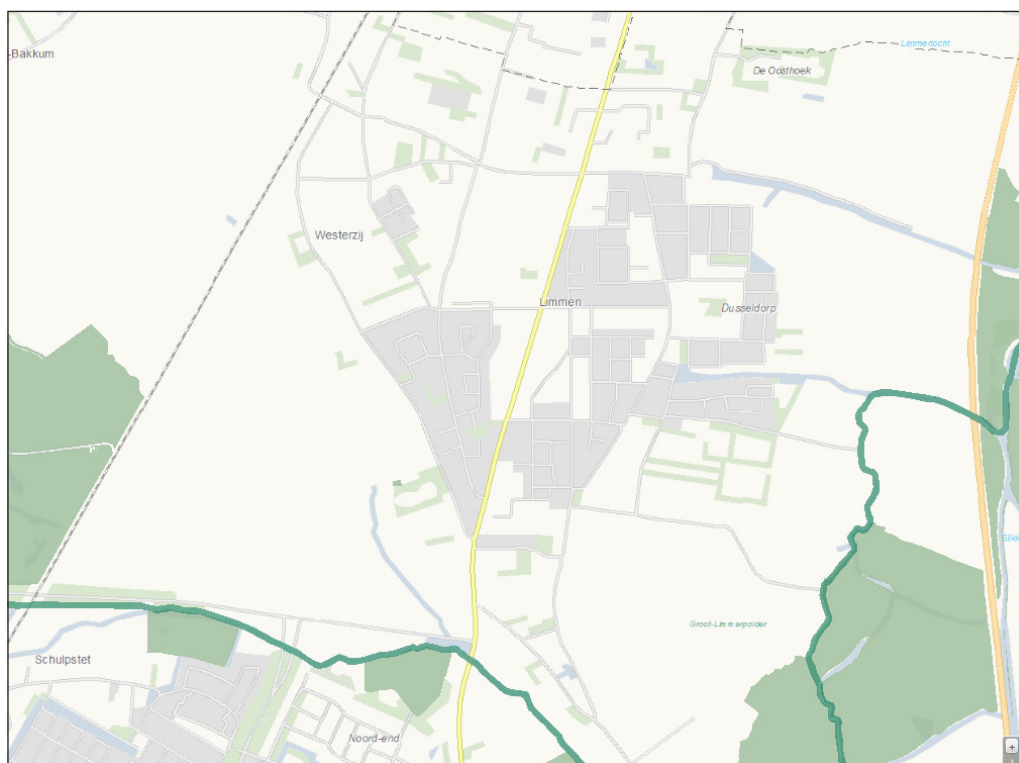
Beschrijving

Het perceel ligt aan de Rijksweg 59-61 te Limmen en ligt volledig binnen de bebouwde kom. Het plangebied wordt omringd door woningbouw en enkele bedrijven. Aan de achterzijde grenst het plangebied aan de woningen van de Molenweg. Het plangebied ligt al enkele jaren braak.

Het terrein is begroeid met een dichte grazige vegetatie, die niet is in te classificeren. Op het terrein zijn drie verdiepingen aanwezig als gevolg van de uitgevoerde sanering. In de grootste – welke aan de zuidzijde ligt – is een laag water aanwezig en een ijle begroeiing met gele lis (*Iris pseudacorus*), rietgras (*Phalaris arundinacea*) scherpe zegge (*Carex gracilis*) en enkele spaarzame wilgen. De vegetatie op dit terrein deel is te beschouwen als het verbond van scherpe zegge (*Caricion gracilis*). In de twee andere verdiepingen staat geen water en deze zijn begroeid met grassen. Centraal op het terrein ligt een grote stapel klinkers in depot, bedoeld voor de toekomstige bouwweg.

Er liggen geen beschermde gebieden op korte afstand van het plangebied. Buiten de bebouwde kom liggen enkele gebieden die zijn aangewezen als ecologische hoofdstructuur en de duinen zijn aangewezen als Natura 2000 gebied. Gezien de afstand, de aard en omvang van het bouwplan is er met zekerheid geen effect op de beschermde natuurgebieden te verwachten.

Ligging van de ecologische hoofdstructuur ter hoogte van Limmen.

Visualisatie van het planvoornemen.

Waarnemingen

Het plangebied is op 9 mei 2013 bezocht door een ecooloog. Het terrein is toen onderzocht op aanwezigheid van de rugstreeppad (*Epidalea calamita*) en de potentiële aanwezigheid van andere beschermde soorten. Met zekerheid kan de aanwezigheid van de rugstreeppad – een jong volwassen dier is aangetroffen – worden vastgesteld. Door de koude van de voorafgaande weken was nog geen sprake van enige voortplanting. Daarom is eind mei een tweede bezoek gebracht om te beoordelen of er sprake is van een voortplantingslocatie. Toen is vastgesteld dat er enkele larven van de rugstreeppad in de bouwput aanwezig waren. Ook kon worden vastgesteld dat er geschikte overwinteringsplekken aanwezig zijn op het terrein. Met name de in depot gelegde straatklinkers vormen een ideaal overwinteringshabitat voor de rugstreeppad. Aangenomen is dat de dieren ook op het terrein overwinteren. Er zijn geen andere beschermde soorten aangetroffen of te verwachten. De (potentiële) aanwezigheid van de rugstreeppad wordt bevestigd in de literatuur.

Op basis van de waarnemingen is vastgesteld dat een kleine populatie van de rugstreeppad op het terrein voorkomt. Als er schade aan deze dieren wordt veroorzaakt is een ontheffing ex artikel 75 Flora en Faunawet noodzakelijk.

Effecten

Bij de bebouwing en het bouwrijp maken van het terrein verdwijnt het voortplantingswater van de rugstreeppad. Voortplanting op het terrein is dan niet meer mogelijk. De rugstreeppad kan – na oplevering – wel weer overwinteren op het terrein. De soort schuilt voor de winter onder allerlei materiaal, graaft zich in in rul zand of onder tegelpaden.

De voortplantingswateren van de rugstreeppad zijn vaak weinig tot niet begroeid. Het zijn altijd ondiepe wateren die snel opwarmen in het voorjaar. De rugstreeppad is een slechte zwemmer en steunt bij voorkeur op de bodem. Als pionier en goed mobiele soort kan de pad vrij eenvoudig geschikt voortplantingswater vinden. De larven van de rugstreeppad leven van fytoplankton. De volwassen dieren zijn alleen tijdens de voortplanting in het water aanwezig.

Een pioniersoort als de rugstreeppad is bij uitstek geschikt als doelsoort voor tijdelijke natuur. Tijdelijke natuur zijn plekken die voor enige jaren braak liggen en een functie vervullen voor de natuurlijke leefomgeving. Door vast te leggen dat de locatie zo'n functie vervuld wordt gewerkt aan de bescherming van pioniersoorten en wordt voorkomen dat door allerlei procedures de uiteindelijk bouw telkens opschuift. Zonder invulling als tijdelijke natuur zullen initiatiefnemers maatregelen (moeten) nemen om exploratie van het terrein te voorkomen.

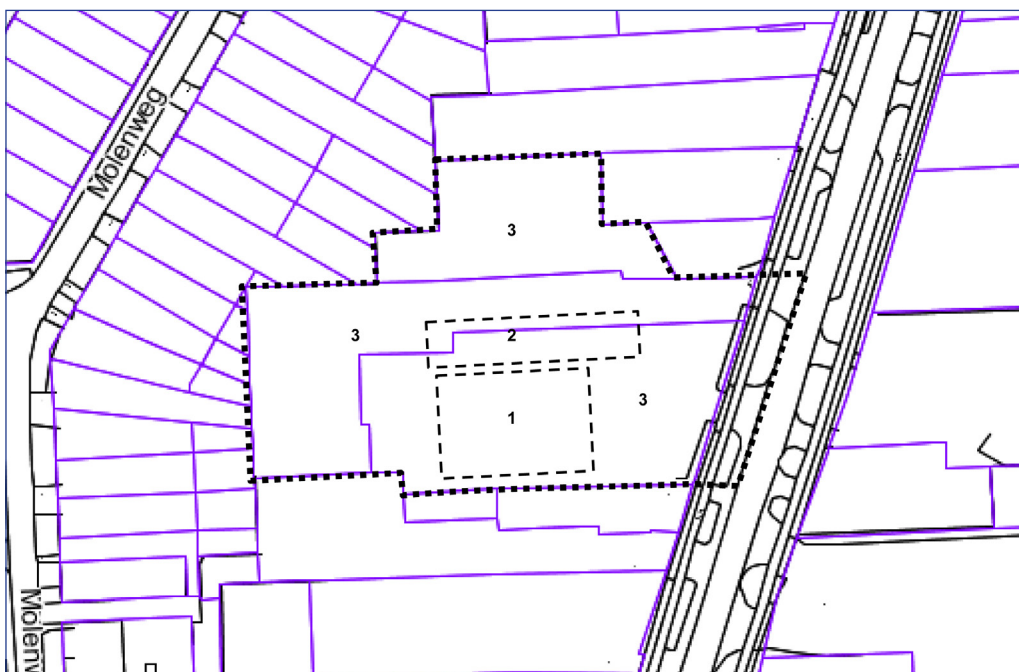
Mitigatie

Veroorzaakt door de markt wordt het bouwplan gefaseerd uitgevoerd. De fasering maakt het mogelijk om het bouwplan zo uit te voeren dat er op korte termijn geen effect ontstaat voor de rugstreep. Dat maakt het mogelijk de start van het bouwen volgens plan uit te voeren en wordt tijd geschapen voor een onderzoek naar een concrete invulling van de compensatie c.q. de tijdelijke natuur te Limmen.

Bij het beschrijven van de mitigatie is als uitgangspunt genomen dat het bouwrijp maken en de overige grondwerkzaamheden van het terrein beperkt kan worden tot de directe bouwlocaties en de lokale infrastructuur. Ook is verondersteld dat nog geen datum bekend is voor de bouw van fase II – het appartementengebouw. Voor deze fase zal ter zijner tijd een concrete invulling worden gegeven met betrekking tot de rugstreep. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling door opsplitsing een juiste compensatie voor de rugstreep te voorkomen.

Het terrein is te verdelen in drie terreintypen:

1. Het voortplantingswater – de bouwput die ontstaan is na sanering
2. De overwinteringslocatie – voornamelijk de in depot liggende steenhoop
3. De overige terreindelen waar de rugstreep incidenteel zal voorkomen.

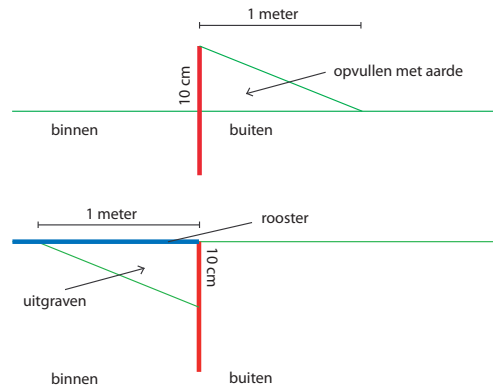

Tekening 1. De verschillende terreintypen.

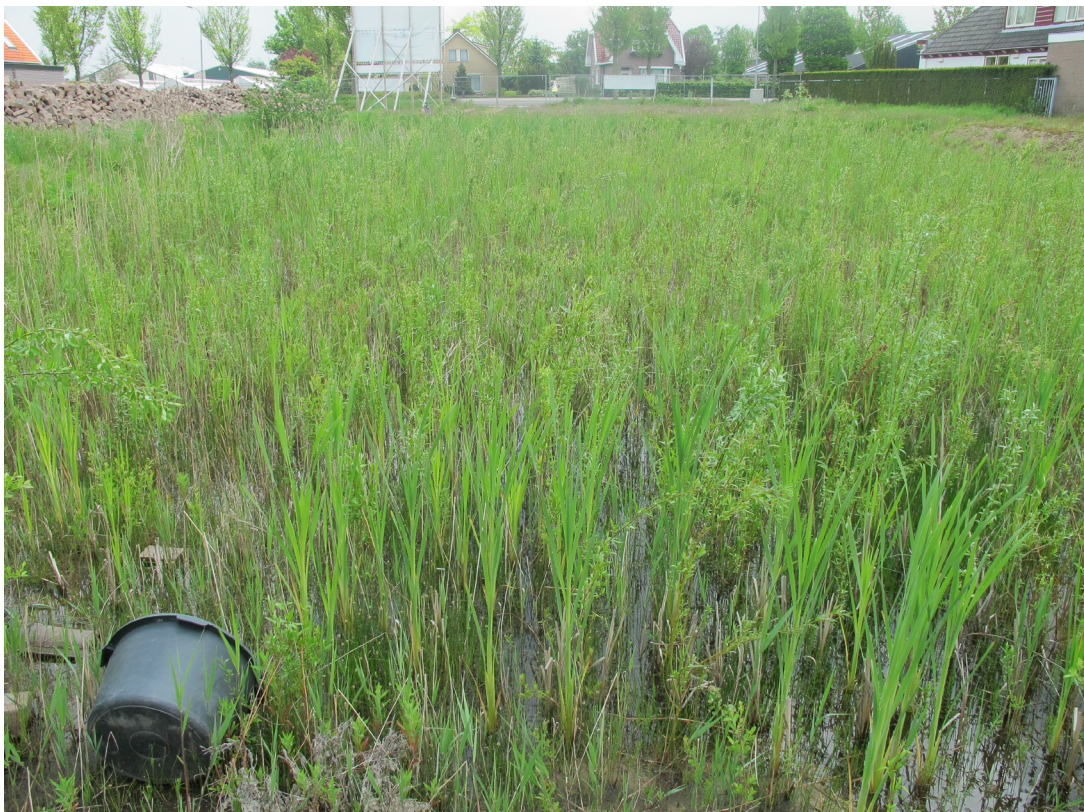
De opzet van de mitigatie is het voorkomen van schade aan de rugstreep tijdens de bouw en het bouwrijp maken van fase I. Bij de werkzaamheden is de tijdvolgorde van belang.

■ Te volgen stappen

1. Gestart wordt met het uitrasteren van het huidige depot. Daarmee wordt voorkomen dat de padden een schuilplek zoeken onder de stenen. Een goed functionerend raster staat in tekening 2 weergegeven, daarbij bestaat het raster uit een HDPE-plaat. Voordeel is dat deze vorm van afrastering eenvoudig is aan te brengen en kan worden herbruikt.
2. Aansluitend op maatregel 1 moet een nieuw geschikt habitat (de zogenoemde tijdelijke natuur) voor de soort worden aangelegd op het terrein van Rijksweg 59-61. Dat kan gevonden worden op de nieuwe locatie voor het appartementencomplex. Op die plaats wordt de bouwput verdiept zodat hier ondiep water komt te staan (maximaal 20 cm water). De diepte van de put kan worden gefixeerd op de diepte van het huidige voorplantingswater. De opzet is dat de rugstreeppadden voor een belangrijk deel zelfstandig naar de nieuwe locatie trekken. Voorkomen moet worden dat de dieren zich weer verspreiden over het volledige terrein, daarom worden de dieren naar de tijdelijke natuur geleid en wordt een raster rondom het terrein aangelegd (zie tekening 2) waarbij de dieren wel het gebied in kunnen maar er niet meer uit kunnen.

Tekening 2. Enkele oplossingen voor uitrasteren van een terrein voor de rugstreeppad.

3. Naast een nieuw voortplantingswater wordt op een flink deel van dat terreindeel de vegetatie verwijderd zodat er een open zandig gebied ontstaat.
4. Vervolgens wordt de vegetatie (handmatig) uit de “poel” verwijderd en wordt het gras gemaaid (met een bosmaaier of vingerbalk). Tijdens deze werkzaamheden worden, onderbegeleiding van een ecooloog, de padden gevangen en in de tijdelijke natuur gezet..
5. Voorafgaand aan het bouwrijp maken wordt het terrein gecontroleerd door een ecooloog en de resterende dieren gevangen en uitgezet in het afgescheiden terreindeel. Het terreindeel met de tijdelijke natuur mag na inrichting niet betreden worden en er mag hier geen materiaal worden opgeslagen. De rugstreeppad kan gevangen worden door op strategische plekken een emmer in te graven of de dieren met de hand of een net te vangen. Een combinatie geeft het beste resultaat. De werkzaamheden voor het afvangen van de rugstreeppad moeten onder toezicht van een ecooloog worden uitgevoerd.
6. Ten slotte wordt het depot met stenen aansluitend gebruikt voor de aanleg van de bouwweg. Deze maatregelen worden uitgevoerd in augustus en voorafgaande aan het bouwrijp maken van het terrein.
7. Opslag van materiaal, materieel en bouwketen moeten afgeschermd zijn door een raster - de rugstreeppad mag dit terrein deel niet kunnen betreden. De dieren die binnen de opslagplek aanwezig zijn worden verplaatst naar de “tijdelijke natuur”.

Nadat gecontroleerd is of de rugstreeppad zich beperkt tot de tijdelijke natuur kan het terrein bouwrijp worden gemaakt. Op die manier wordt voorkomen dat er schade aan de rugstreeppad ontstaat en de bouw wordt stilgelegd vanwege (al dan niet) vermeende schade aan beschermde soorten.

Conclusie

De gemeente Castricum is bezig met de voorbereidingen voor de bouw van woningen en appartementen aan de Rijksweg 59-61 te Limmen. Het proces is gestart met het slopen van de toenmalige bebouwing in 2001. Na enige jaren voorbereiding is in 2009/2010 het terrein gesaneerd en is een bestemmingsplan opgesteld. Medio 2011 is het bestemmingsplan vastgesteld door de raad. Inmiddels is het plan onherroepelijk. Door allerlei oorzaken is eerst nu de mogelijkheid aanwezig tot het realiseren van het voornemen voor woningbouw aanwezig. Vanwege de markt zal het plan in minimaal twee fasen worden ontwikkeld. De start van de bouw is gepland voor 1 september 2013 en het bouwrijp maken wordt daarvoor uitgevoerd.

Tijdens de inventarisatie in het voorjaar van 2013 is geconstateerd dat er rugstreepadden aanwezig zijn en dat er beperkt voortplanting plaatsvindt. Op het terrein zijn goede overwinteringsplekken voor de rugstreepad aanwezig in een hoop straatklinkers die in depot zijn gelegd. De aanwezigheid van de strikt beschermde rugstreepad maakt dat mitigatie noodzakelijk is. Door de mitigatie op een juiste manier uit te voeren ontstaat geen effect op de soort en is geen ontheffing noodzakelijk.

Doordat de bouw gefaseerd plaatsvindt, is mitigatie voor de korte termijn goed uitvoerbaar. Daarvoor wordt een deel van het terrein geoptimaliseerd voor de rugstreepad en ingericht en beheerd als tijdelijke natuur. Voor de tweede fase is ruimte voor het zoeken naar een definitieve oplossing.

■ Mitigatie

Op de locatie van het toekomstige appartement wordt zand gewonnen voor het bouwrijp maken van de rest van het terrein en de ontsluitingsweg. Belangrijk is dat er naast een deel water ook een goede winterplek wordt aangelegd; dat betekent dat er een deel moet zijn met geen of weinig begroeiing waarin de rugstreepad een hol kan graven. Dat terreindeel moet begin september opgeleverd zijn. Deze tijdelijke natuur wordt afgeschermd met een paddenschermd van de omgeving. Na plaatsing van het scherm mag dat terreindeel niet meer worden betreden.

De straatklinkers die in depot liggen moet of voor half september benut zijn, of ontoegankelijk gemaakt worden voor de rugstreepad. Voordat de waterpartij gedempt kan worden moet eerst de vegetatie verwijderd worden en de “poel” gecontroleerd op rugstreepadden.

Voorafgaand aan het bouwrijp maken moet het werk vrij gegeven worden door een ecooloog namens de gemeente. Eventueel aanwezige padden worden overgezet naar de locatie met tijdelijke natuur.

Literatuur

- Bergh, L. M. J. van den & A. H. P. Stumpel. 1975. Gegevens over de verspreiding en oecologie van de rugstreeppad (*Bufo calamita*) in het gebied van de grote rivieren. De Levende Natuur 78: 104 – 111.
- Herder, J. (2010) Atlas van de Noord-Hollandse amfibieën en reptielen 1980-2010. Landschap Noord-Holland & RAVON.
- Husté, A, J. Clobert, C. Miaud (2006) The movements and breeding site fidelity of the natterjack toad (*Bufo calamita*) in an urban park near Paris (France) with management recommendations. Amphibia-Reptilia 27: 561-568
- Laan, R. & B. Verboom. 1990. Effects of pool size and isolation on amphibian communities. Biological Conservation 54: 251 – 262.
- Miaud, C., D. Sanuy, J.-N. Avriillier (2000) Terrestrial movements of the natterjack toad *Bufo calamita* (Amphibia, Anura) in a semi-arid, agricultural landscape. Amphibia-Reptilia 21: 357-369
- Muths, E. (2003) Home Range and Movements of Boreal Toads in Undisturbed Habitat. Copeia (1): 160-165.
- Schaminée, J.H.J., E.J. Weeda & V. Westhoff (1995) De vegetatie van Nederland. Deel 2. Plantengemeenschappen van wateren, moerassen en natte heiden. Opulus Press, Uppsala/Leiden.
- Sinsch, U., 1998. Biologie und Ökologie der Kreuzkröte. Laurenti Verlag. Bochum.
- Smit, G.F.J. (2006) Urban development and the natterjack toad (*Bufo calamita*) - implementation of the Habitats Directive in The Netherlands. Proceedings of the 13th Congress of the Societas Europaea Herpetologica. pp. 167-170.
- Spitzen - van der Sluijs, A.M. (2006) Literatuur onderzoek rugstreeppad. RAVON Nijmegen.
- Spitzen - van der Sluijs, A.M., R. Zollinger & A. C. van Rijsewijk (2007) Ecologisch onderzoek aan de rugstreeppad in de Noordoostpolder. RAVON, Nijmegen.